

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 167

van **LUDWIG VANDENHOVE**

datum: 27 november 2023

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Werkstraffen - Uitvoering

Blijkbaar is het steeds moeilijker om organisaties te vinden om werkstraffen te laten uitvoeren. Nochtans zijn werkstraffen een van de alternatieven voor de traditionele gevangenisstraffen.

1. Graag een overzicht per jaar van het aantal werkstraffen vanaf het ogenblik dat Vlaanderen daarvoor bevoegd is geworden? Is het mogelijk om per jaar een indeling in grote categorieën van maatschappelijke sectoren te krijgen waar die werkstraffen werden uitgevoerd?
2. Welke maatregelen nam de minister om de interesse bij organisaties en instanties te verhogen om werkstraffen toe te laten?
3. Welke initiatieven plant de minister nog deze legislatuur om het aantal werkstraffen te kunnen verhogen? Welk budget wordt daarvoor uitgetrokken? Wat is de timing ervan?

**Vlaams
Parlement**

ANTWOORD

op vraag nr. 167 van 27 november 2023

van **LUDWIG VANDENHOVE**

1. In onderstaande tabel vindt u het aantal nieuwe werkstraffen dat de Vlaamse justitiehuizen hebben ontvangen, opgedeeld per jaartal. Zoals u kunt zien, is dit aantal sinds het begin van deze legislatuur – met uitzondering van 2020 (het coronajaar waarin veel arbeidsplaatsen de deuren sloten, sommigen ook voorgoed) – sterk gestegen. Een voldoende ruim aanbod aan prestatieplaatsen voorzien, is dus een belangrijke voorwaarde om een kordate uitvoering van werkstraffen mogelijk te maken. Ik heb hier deze legislatuur dan ook sterk op ingezet (zie verder).

Jaartal	Nieuwe dossiers
2016	3926
2017	3663
2018	3782
2019	4295
2020	3852
2021	5851
2022	5500

De cijfers van 2023 zijn nog niet beschikbaar.

Wat betreft de verschillende types van organisaties waar werkstraffen worden uitgevoerd, is er een grote variatie. Zo kunnen werkstraffen onder andere worden uitgevoerd bij dierenasielen, natuurbeheerorganisaties, woonzorgcentra, verschillende diensten van lokale besturen (technische dienst, groendienst en administratieve ondersteuning), kringloopwinkels en cultuurcentra. Als we kijken naar de 6 grootste categorieën van werkzaamheden, dan zijn dat de volgende:

- Groenonderhoud;
- Logistieke ondersteuning in kringloopwinkels;
- Dierenverzorging;
- Algemene onderhoudswerken;
- Hulp bij recyclageparken;
- Ondersteuning in woonzorgcentra.

Deze categorieën zijn over de jaren heen in grote lijnen dezelfde gebleven.

Het intern registratiesysteem van de justitiehuizen werd vorig jaar grondig hervormd waardoor de samenwerkingen met de verschillende organisaties nauwkeuriger worden geregistreerd. Momenteel worden de nodige rapporten ontwikkeld zodat de typen samenwerkingen op een meer kwantitatieve manier kunnen worden weergegeven.

2. Zoals ik hierboven reeds aangaf, heb ik tijdens deze legislatuur verschillende initiatieven genomen om niet alleen de interesse bij organisaties te verhogen, maar ook het bestaande aanbod daadwerkelijk te verruimen. Zo heb ik onder andere lokale besturen aangeschreven om naar mogelijkheden te zoeken om werkstraffen te laten uitvoeren. Er waren hierdoor beduidend meer aanmeldingen van lokale besturen. Daarnaast heb ik ook contact opgenomen met mijn collega-ministers om te bekijken of uitvoering van werkstraffen binnen hun diensten mogelijk was. Er worden door mijn diensten ook regelmatig infosessies voor organisaties gehouden om de interesse te verhogen.

Naast de uitbreiding van deze vrijwillige samenwerkingen heb ik dus ook het gesubsidieerd aanbod substantieel verruimd. Zo zijn er nieuwe werkvloerprojecten van Natuurpunt opgestart, heb ik bestaande werkvloerprojecten uitgebreid, en heb ik drie mobiele werkvloerprojecten in de provincies Antwerpen en Limburg en het gerechtelijk arrondissement Brussel geïnstalleerd. Bij een mobiel werkvloerproject gaat een werkvloerbegeleider samen met een groep werkgestraften bij externe organisaties taken uitvoeren. Er is ook een mobiel werkvloerproject in samenwerking met de OVAM opgestart.

Samengevat heb ik 1900 extra plaatsen gecreëerd, dit voornamelijk in het gesubsidieerd aanbod gezien een vrijwillig aanbod moeilijker te vinden valt. Het gaat immers niet enkel om gratis gepresteerde uren, maar de werkgestraften moeten ook opgevolgd worden, er komt de nodige administratie bij kijken enzovoort.

3. Ik wil eerst even verduidelijken dat het als Vlaams minister van justitie en handhaving niet mijn bevoegdheid is om werkstraffen op te leggen. Dat is een federale bevoegdheid. Ik kan het aantal werkstraffen dat de justitiehuizen ontvangen dus niet verhogen of verlagen. Ook is het in principe de federale minister van justitie die bevoegd is voor de financiering van de prestatieplaatsen via de envelop van het globaal plan. Die middelen werden destijds niet overgeheveld naar de deelstaten en kunnen slechts via een bijzondere financieringswet worden overgeheveld.

Alleen gaat het om een gesloten envelop, zonder indexering, terwijl het aantal werkstraffen wel met ongeveer 45% gestegen is en er ondertussen een serieuze indexsprong is geweest. Ik ben dus wel verantwoordelijk voor het vinden van een voldoende aanbod van prestatieplaatsen, maar zonder de nodige financiering. Dat is natuurlijk dweilen met de kraan open. Dit geldt ook voor de bestaande prestatieplaatsen, waarbij het water aan de lippen van bepaalde lokale besturen staat gezien er geen indexering wordt toegepast. Ik heb dit, samen met mijn bevoegde collega's van de andere deelstaten, al meermaals aangekaart bij mijn federale collega. Tot nu toe beweegt er echter niks.

Omdat ik geen straffeloosheid in de hand wil werken, heb ik daarom zelf geïnvesteerd in extra prestatieplaatsen. En dit voor ongeveer 1 miljoen euro extra jaarlijks vanaf 2020. Ook dit jaar en volgend jaar investeer ik telkens 500.000 euro extra middelen in een aantal van de bestaande prestatieplaatsen om deels tegemoet te komen aan de tekorten door de gesloten envelop, gezien we die prestatieplaatsen anders dreigen te verliezen. Ik reken erop dat bij een nieuwe federale regeringsvorming de middelen zullen overgeheveld worden en Vlaanderen ook effectief kan instaan voor de financiering van de prestatieplaatsen, maar tot dan, neem ik hier toch mijn verantwoordelijkheid in.